

Etter Italias betingelsesløse kapitulasjon var det umulig annet enn at begeistringene måtte få utløp. Etter hvert som begivenheten ble kjent, utløste den da også en jubel som kan sammenlignes med en god gammeldags 17. mai stemning, de ytre former unntatt.

Imidlertid har den norske regjering gang på gang oppfordret hjemmefronten til sindighet, og dette kan det ikke være mindre grunn til å understreke nå da medgangen for alvår er begynt. Det vilde være farlig om vi i begeistringene over våre veldige seire glemte at vi som holder hjemmefronten ennå er i tyskernes klør. Enhver ubesindighet i begeistringene kan derfor på det nærværende stadium lett få de mest katastrofale følger både for den enkelte og for større avsnitt av hjemmefronten.

Især er det nødvendig å minne om at kravene til enhvers forsiktighet fremdeles er de samme. Begeistringene over at befrielsens time helt utvilsomt snart vil slå, må ikke fordunkle den kjennsgjerning at vi ennå er omgitt av tyskere og nasister på alle kanter. Det ville være dobbelt tragisk å falle i kampens siste minut fordi en glemte den forsiktighet som ellers under hele kampen har vært ens ledestjerne.

Ingen må ennå røpe det ringeste av sine oppgaver på hjemmefronten. Ingen må avsløre hemmeligheter for uinnsyn. Ingen må vise uforsiktighet under samtale med nasister og tyskere eller under telefonsamtaler eller distribueringen av hemmelige papirer e. l. Det er fantastisk at de allierte tropper snart står i Roma, men la oss holde hodet koldt til de står i Berlin.

Et annet forhold som også holder på å bli aktuelt er de forestående oppgjør med forrederne, alt nasikrypet. Her må ingen fristes til å tro at tiden allerede er inne til å gjøre opp regnskapet. Nå gjelder det i det hele å ha klart for øyet at avregningen med dette utskudd ikke er den enkeltes, men samfunnets sak. Tanken på noen "rettsløse dager" må vi la fare om vi vil hevde vår plass blant de siviliserte nasjoners rekke. Vår regjering har gang på gang hevdet at rettferdigheten skal komme til å skje fyldest inntil minste detalj her i landet, så enhver kan føle seg forvisset om at det ikke vil komme til å bli gitt avlad til en eneste nasist. Alt skal få sin velfortjente straff, både angivervirksomheten og korruptionen, såvel som all den utrolige gemenhet som nasistene har prestert overfor det norske folk i alle disse harde år. Dette gjelder også alle som har gått partiet tilhånd, men som personlig har unngått å figurere som dets medlemmer.

Midt i gleden over å se våre plagueänder og tyranner redusert til de ynkverdige sjeler der er, kunde noen hver fristes til å ta avstraffelsen sin egen hånd. Som borgere av en av verdens fremste kulturnasjoner er vi imidlertid også her forpliktet til å vandre kulturens vei.

Den norske hjemmefront har vist en fasthet, sindighet og verdighet som står ry av over hele verden. Det vil bli oss til uviselig øre om vi klarer å bevare de samme egenskaper under kampens siste fase, hvor begeistringene over det som skjer lett kan bære ubesindigheten i sit skjød. Fremforalt gjerlder det å huske at kampen ennå ikke er slutt. Derfor lar vi begeistringene drive oss videre fram, men vi beholder fatningen.

Hagelin for tysk krigsrett?

Når talen kommer inn på svartebörsmatadorer, står quislings innenriksminister Hagelin som toppfiguren. Mange av hans skumle transaksjoner er alment kjent således den veldige rasjoneringssvindel ved Akers Fossningsnemnd hvor han utvilsomt var mannen som stod bak og trakk i trådene. Videre hans nære forbindelse med svartebørs- og restaurantsvindleren Thondsen som var NS riksøkonomisjef. Men p.g. av sine gode forbindelser med tyskerne og quisling har Hagelin hittil gått klar. Nå har imidlertid en krets av NS-folk hvis rulleblad heller ikke er uplettet, med Roald Dysthe i spissen innlevert et anklageskrift mot Hagelin, og dette er sendt såvel quisling som riksadvokaten. Anklageskriftet er meget skarpt formet, og bl. a. henvises til at Hagelins svartebørs- og rasjoneringssvindlerier langt overgår de som ble begått av den dødsdømte Montelair fra Bergen. Det skal bli interessant å se om Rediess Polizeigericht vil ta seg av også denne saken, eller om det ennå en gang vil lykkes quisling å redde sine nærmeste medarbeidere fra den strikken som allikevel snart legges om halsen på dem.

Hva nå, Elias Nørve, Oscar Larsen og likesinnede?

Justisdepartementet meddeler i sending den 13. sept. 1943 fra London: I statsråd er det vedtatt en provisorisk anordning om endringer og tillegg til den alm. straffelov av 22. mai 1902. Formandringen går ut på å utvide den nå gjeldende adgang til å ildlegge eller inndrive böter og dessuten til å inndra den økonomiske vinning som er erhvervet ved straffbart forhold. I tillegg hertil er det fastsatt at bötestraff heretter skal kunne idømmes ved siden av dødsstraff, frihetsstraff eller fradømmelse av offentlig tjeneste som hovedstraff. Adgangen til å ildlegge böter har tidligere etter den alm. regel i straffelovens orgrf. 23 vært begrenset til maks. 10.000,- kroner for forbrytelser og kr. 5.000 for forseelsler. Særskilte høyere bötemaksima er fastsatt i spesiallovgivning, f. eks i den provisoriske anordning av 22/1-42, som gir adgang til å ildlegge böter inntil 1 mill. kroner. Ved denne nye anordning er alle disse bestemmelser om maksima opphevet.-

Böter kan etter den nye anordning ildlegges uten noen begrensning oppad, og dette uten hensyn til om det gjelder forbrytelser eller overtrædelse av bestemmelser i den alm. straffelov eller i spesiallovgivningen. For å sikre inndrivelsen av ildlagt bötestraff er det videre i et tillegg til straffelovens prgrf. 28 fastsatt at böten skal kunne beslattes innåret uten hensyn til de gjeldende regler om rett for en skyldner til å unta visse eiendeler under bötenes inndriving. I forbindelse hermed er det åpnet adgang til å ta utlegg for böten både i skaper og foreninger. Det åpnes også adgang til å beslaglegge ikke bare den direkte gevinst av en straffbar handling, men enhver inntekt, formuefordel eller vinning som må antas foranlediget ved handlingen eller ved handlingen viste forbryterske sinnslag.

Formålet med de nye bestemmelser er å ramme NS-medlemmer og andre som på forbrytersk måte har samarbeidet med tyskerne. Foruten å begå landsforredri har flere av disse krenket private og offentlige økonomiske interesser ved utilbørlig å utnytte til egen fordel de ekstraordinære forhold under okkupasjonen. Enkelte har på denne måten lagt seg opp store formuer, til dels flere millioner kroner. Når det gjelder quislinger og andre krigsforbrytere tilslir et tvingende rettferdiget skrav at alle midler blir brukt for å hindre at de beholder noe som heist av den urettferdig er hvervede vinning.

Den 26. november er det to år siden vår hjemmefronts förste falne, Torsvik og Eriksen ble myrdet. Ranke og ukuelige i sin rettsbevisthet og motige i innsats og dåd ble de symboler på vår bys spesielle oppgaver i frihetskampen. Siden har andre gått den tunge gangen fra sellen til fengselsgården Hundrer fra Aaksund og Sunnmøre sitter eller har sittet lange år i konsekvensjonsleirer i sit hjemland eller i Nåsiland. Andre av våre folk er falt i kampen ute, i marine, flyvåpen eller handelsflåte. Mange er de hjem som har fått Røde Kors skjemaer om at sønn, bror eller mann er falt på post her hjemme eller ute fordi de elsket landet sit og ville frihet, rett og henneskeverd. Alle som er falt eller sitter inne er det vi vil minnes bededag 5. november 1943. Parolen gjelder Aalesund. Fra kl. 13 bededag holder alle nordmenn seg inne og minnes i stilhet hjemmefrontens og utefrontens falne og fengslede. Minnetimen varer til kirkeklokken ringer til Aftensang. Senere på kvelden må heller ikke mulige fornøyelser eller kafeer besøkes av dem som vil kalte seg nordmenn. Aalesundere. La vi minnes våre med ære.

Slykke.

Torsdag aften 7. okt. mellom kl. 22,30 og 23 var et tysk militærtog i ruten Oslo - Kristiansand S+ utsatt for en togavsporing mellom Drammen og Mjøndalen. Da lokomotivet og den ønste sivilvogn hadde passert det punkt hvor ulykken skjedde, gikk de øvrige vogner med tyskere av sporet. 4 store bogglevogner lå veltet i skråningen mot elven og en stor vogn veltet helt ut i Drammenselven, hvor den ligger såvidt synlig med hjulene i været. Eksplosjoner kunne høres helt til Drammen. Det ble drept om lag 50-60 tyskere. Tyskerne var meget opphisset, og det kunne høres uttalelser som "10 normenn for hver tysker".

Ragnvald Myklebust, Myklebust i Haram, har meldt seg ut av NS i brev av 4/4-43 sålydende:

"P.g.av ymse ting og forpliktelser som eg no har vorte kjend med og som eg p.g.av mit livsyrke ikkje kan vera med på, anser eg meg nøydd til å melde meg utover Nasjonal Samling. Dette betyr ikkje at eg er mot NS. Eg vil framleis gjera mit beste for vårt folk og vårt land etter NS program. Men ved ikkje å vere innmeldt i NS fær eg arbeide mykje friare, og det er eg, eg kan opnå meir med".

Vyrdsamt
Ragnvald M. Myklebust.

En "Oslo-avis" har i et nummer følgende godbiter fra arkivet ved Aalesunds krets:

Av brev fra Herlof Hansen til fylkesungdomsleder H. Hegnar, 4/3-43:

..... er jeg helt enig med fylkesfører Astrup i at Reidar Borch Walderhaug er den rettemann til ungdomsleder her. I midlertid så er han etter mit skjønn den absolutt mest velskikkede, og vi må i fellesskap ghøre det som står i vår makt fog å få ham til å overta. Idetheletatt nöt han, før han ble NS-mann, en uhyre popularitet blant alle befolkningslag, unge som gamle folk. Denne popularitet kan han sagtens vinne igjen, han har i allefall forutsetningene. Kan noen her få med seg ungdommen, må det blir Borch Walderhaug."

Rapport fra kf. Per H. Eker til fung. fylkingsfører, Aalesund 27/5-43:

Kett nedenfor Aalsund Sykehus ble jeg oppmerksom på en hirdmann som kom gående innover synlig beruset. Hirdmannen, som var i full uniform, var Carsten Borch Walderhaug. Jeg snudde sykkelen og vilde snakke med Walderhaug, men så kom det til et opptrin med en mann som Walderhaug øyensymlig hadde vært i trubbel med tidligere på kvelden.

Utdrag av brev fra kretsfører til kf. Odd Tordarson, Bergen 10/2-42.

Før holdet med Solberg (NSUF troppsonleder i Sunnmøre) er at han i allfall 2 ganger i den senere tid har opptrådt beruset i NSUF uniform sammen med medlemmer av NSUF. Siste gang da Tveito var her for etpar uker siden.

Møbelsnekker Otto Gjellum ble av de nasistiske myndigheter oppnevnt til formann i Jacobs menighetsråd i Oslo. Han har 3 uekte barn og har vært dømt til 8 års fengsel for frobrytelse mot Straffelovens prgrf. 195, 196, 199, 3 og 207, som handler om blodskam. Da disse kvalifikasjoner ble for godt kjent, måtte Frøyland tilbakekalles oppnevnelsen.

KHMINALKOMMANDÖR Schartum

som var aktor og nedla påstand om dödsstraff i den ulovlige standrett mot politifullmektig Eilifsen, har nå fått nervöst sammenbrudd og har søkt avskjed fra sitt "embede". De andre morderne med Judas Lie og Reichborn Kjennerud i spissen, har for lengst nådd samme stadium, men det er jo nettopp derfor de av tyskerne blir ansett som særlig kvalifiserte, så det er vel tvilsomt om Schartum slipper för han også er blitt massemorder.

DE ARRESTERTE NORSKE OFFISERER er nå overført til Tyskland. Det dreier seg om i alt 998 mann, mens 760 ble frigitt. Reisen fra Oslo som fant sted i slutten av september, gikk med skip. Som frivillig lege fulgte dr. Arne Klæn med til fangeleiren.

4.

700 gisler.

Det er ikke den paragraf i folkeretten ~~tyskerne~~ for gjennemföringen av sin såkalte totale krig finner for godt å bryte. Vårt land til fulle fått føle hva den totale ~~rettsløshet~~ under hakekorset vil si. I friskt minne, står Grini-gislene fra Aalesund og Sunnøre sommeren 1941. Siden har vi, som resten av landet, stiftet bekjentskap med det organiserte skrekkelde representert ved Gestapo og Gendarmeri gjennem en lang rekke individuelle overgrep. Nu sist fengslingen av offiserene, legalisering av hirdpøbelskapet o. s. v., og aller sist 700 borgervern som ikke er noe annet enn gisler som skal ~~vurder~~ forsterke en utilstrekkelig militær kontroll. Vi vet hva det betyr. De vil gi, som under krigens hær i landet våren 40, sine tropper et sivilt brystvern. Slik er tysk folkerett. Men igjen har de forregnet seg. Våre folk ute kan selvsagt ikke ta noe hensyn til dette. De får slå til hvor og når de vil. Men folk her hjemme må nu under ingen omstendigheter la seg provosere til uoverlagte handlinger. Sprengladninger og bensinbomber er ikke brukbare vapen under den nye situasjon. Nei, vi får nok vente til timen er kommet. No får vi i all anstendighets navn ta hensyn til gislene.

ARBEIDSMOBILISERINGEN ER BOYKOTTET:

De tyske myndigheter treffer f. t. forberedelser til en etter alt å dömma ganske omfattende utsiktivning av fagarbeidere fra jern- og metallindustrien. Sunnsynligheten taler for at de skal sendes til Tyskland for å settes inn i rustningsindustrien der et uhyggelig perspektiv nå foran luftkrogens siste fase.

Man må regne med at myndighetene vil söke samarbeid med bedriftsledelser og klubbstyrer når det gjelder å peke ut arbeiderne. Det er en selvsagt ting at et slikt samarbeid må avvises. Riktig nok er det så at disse instanser p. g. a. sit personalkjenfiskap vil kunne tilgodese bedriftens interesser, legge arbeidsmobiliseringens på dem som lettest kan bære den o.s.v. Men dette er ikke noe avgjørende hensyn. Som situasjonen er nå, kan det ikke spille noen rolle hvordan mobiliseringen rammer i de enkelte individuelle tilfeller. I en kamp på liv og død, når våre egne landsmenn og våre forbundsfeller setter tusener av menneskeliv og enorme materielle verdier inn hver dag, kan vi ikke ta personlige hensyn av den art. Parolen er ganske klar og enkel:

ARBEIDSMOBILISERINGEN ER BOYKOTTET.

Ingen god nordmann lar seg bruke i kampen mot sine egne, og ingen god nordmann medvirker til å smiljenke for seg selv og de andre undertrykte folk i Europa. Av det følger ganske logisk at ingen på noe stadium av utskrivningen må låne sin medvirkning, det er, solidarisere seg med det folkerettsstridige overgrep- og med forredrijet. Det gjelder på ethvert punkt å motarbeide og vanskeliggjøre mobiliseringen, trenere den i enhver innsats, synke og skape forvirring.

Forholdene har gjort at det ikke kan ges ensartede rettningslinjer i denne kamp, det må bli en spredd fekting- hvor meget må overlates til den enkeltes initiativ og skjønn. Men det betyr ikke at kraven er mindre absolutte. Alle former for aktiv medvirkning- den være aldri så vennlig- må fordømmes på det skarpeste. Ethvert klubbstyre, enhver bedriftsledelse må bestemt avvise enhver form for samarbeid. Deres standpunkt kan bare være det at alle arbeidere og funksjonærer er like uunnværlige. Vil myndigheten skrive ut noen, får de gjøre det på egen hånd. Linjen vi har valgt er passiv motstand. Medvirkning betyr medansvar.

Kinostreik.

Med hendelsen på Lövenvold, lørdag den 23. ds., da dørene til kinoen var til siste forestilling ble stengt av hird og nasipoliti og folk ble tvunhet til en ekstra "farce" med det vanlige propagandasprøyte, denne gang med en bebrillet fan fra Østfold, kretsfører Sten i hovedrollen, er det proklamert streik momentant og til 15. november. Forsøksvis og med en siste sjangse for NS til å avholde seg fra liknende tiltak, lempes det fra 15. nov. med tillatt besök på skandinaviske filmer. Men fra dags dato og til 15. november må ingen som vil gjelde for god nordmann, sette sine ben på kinoen til noe stykke som måtte spilles. Sørg for å gjøre dette kjent også blant fiskere og andre som måtte besøke byen. Parolen går muntlig i størst mulig utstrekning. Alldri har hjemmefronten appellert forgjeves til Aalesunderne. La oss igjen vise oss enige som alldri før med en 100% effektiv demonstrasjon. Aalesundere, la oss gi pöbelskapet det eneste svar vi kan gi uten våpen: Streik. Vi er gått inn i krigens siste fase. La oss da vise i handlig at vi holder sammen i fellesopptreden, i samkjensle. Bryt ikke dit medborgerkap. STREIK ! Streikebrytere skal vi sørge for å notere.

Den svenske malmeksperten til Tyskland over Kiruna-Luleå er i oktober ca. 40% mindre enn vanlig. Nedgangen er av rent forbigående natur og skyldes reparasjonsarbeider på Luleå-banen. Svenskene regner med at reparasjonsarbeidene skal være avsluttet innen denne måneds utgang. Det blir opplyst i Underhuset at eksporten av svensk malm til Tyskland over Narvik utgjør 5000 - 7000 tonn daglig. En regner med at dette kvantum ikke kan økes, da de nævneværende malmlastingskraner i Narvik ikke har større kapasitet.

Den "nasjonale" arbeidsinnsats. Pr. 20/8 d. å. var 19.864 personer utskrevet til krigsviktig arbeid etter reglene om "nasjonal" arbeidsinnsats.

De norske offiserer som i høst ble sendt som krigsfanger til Tyskland, en nå kommet fram til sine bestemelsesssteder i Posen. Den første kontingent er plasert i en fangeleir ved Schildberg n.ö. for Breslau. Den annen kontingent er plasert i en fangeleir ved Lissa, også i nærheten av Breslau. De norske offiserer som tidligere var i Tsjuken er også overført hit, da ~~WWWWWWWW~~ Tsjuken heretter skal anvendes som krigsfangeleir for italienske offiserer. Både i Schildberg og i Lissa er fangeleirene meget tarvelige og forpleiningen dårlig. Rasjonene består av 3 stkr. brød, 20 gr. margarin og et måltid kålsuppe pr. dag.

Av sine egne skal en ha det.

Den nederlagsstemning som preger hele forrenergjengen nå om dagen har som kjent gjort seg spesielt gjeldende innenfor den nasikurrumperte fagorganisasjon. Svindel, intriger og personlige motsetningsforhold er karakteristisk for den gjeng som sitter som komis. ke i fagorganisasjonen. De motbydeligste typer blandt overlopere, HAAKON MEYER og ERLING OLSEN, er som kjent for lengst sparket ut av sine faglige ledersstillinger og selv om de begge riktignok har forstått å skaffe seg rikelig, økonomisk kompensasjon, så tørster de etter henv for sin fornedrelse. Sammen med KAARE REIN, som også føler grunnen svikte under seg, har de nå anmeldt "landsleder" FOSSUM for omfattende underslag. Anmoldelsen er stillet til statspolitiet, men med vanlig teft har Meyer sendt gjenpart til sine tidligere kolleger i Gestapo. Han kjenner jo til at enhver form for angiveri blir vel mottatt der i gården. Om hr. Fossums svindlerier med arbeidernes penger er det forøvrig tidligere avslørt så mange detaljer at det er tvilsomt om overlopene Meyer, Olsen, Rein, kan bringe nye sensasjoner for dagen.

6.

LOUIS AASHEIM i Oslo faglige samorganisasjon har lenge vært kjent som et ivrig medlem av "roklubben". Nå har han øyen synlig rodd seg vel lant ut og resultatet er at han er sparket ut av samorganisasjonen og ekskludert av NS. Vi kan imidlertid berolige herr Aasheim med at han allikevel vil bli betraktet og behandlet som nasist når dommen faller. Så den eksklusjonen kan han ta med ro. Alle de "rettigheter" medlemmene av forræderpartiet har opparbeidet seg skal i rikelig munn også bli ham til del, sel om han er sparket av lasset nå foran innspurten. Aasheim er imidlertid ingen enslig svale. Også AALHOLM, -vistnok titulert kontorsjef - har fått sin avskjed i Landsorganisasjonen. Fossum er etter alt å dömme i storform for tiden og nye utslag av hans virkestrang på dette område kan imøtesees med det første.

LEIF SINDINGS "SANGEN TIL LIVET".

Et av de ekreste navn fra denne tiden er Leif Sinding. Helt fra første dag tyskerne kom til landet stilte han seg til deres disposisjon, og han har omorganisert "Norsk Film" etter tysk mønster og til sin egen fordel. Sinding har alltid opptrådt som det miskjente geni innen filmen. Men sør den frekke charlatan han alltid har vært, har han bestandig fått godtroende folk med på sine swindelforetagender. Som sjef for det såkalte filmdirektorat disse årene har han riktig fått vise sine egenskaper. Filmbyråene er skrumpet inn fra ca. 30 til 6-8, og de fleste kinobestyrere landet rundt er sjaltet ut og et utall av personer er blitt brødløse. Selv eier han to av de gjenværende filmbyråer: "Mercurfilm" og "Efifilm". Men dette var ikke nok for Sinding. Han ville selv spille inn film. Det første forsøket, propagandafilmen "Med livet som innsats", gikk i vasken. Det andre forsøket, Josefa, av Gabriel Scott, strandet også. Ved denne anledning mistet Vibeke og Laurits Falk retten til å arbeide her til lands. Så skrev Sinding en motbydelig artikkel i "Norsk Kinoblaad" om teatersjef Henry Gleditsch, som ble henrettet siste høst, hvor han bl. a. sier at slik vil det gå alle som ikke danser etter hans pipe. Da skuespillerne ved hans tredje forsök allikevel nektet, gjorde han alvår av sin trusel og sökte hjelp hos sine venner i "Det tyske sikkerhetspoliti". Nå foreligger hans produkt ferdig. Det er en filmatisering av Johan Bojers "Sigurd Brå", og filmen kommer under navn av "Sangen til livet". Det må bli en æressak for alle gode nordmenn å boykotte denne film og forøvrig alle Leif Sindingfilmer.

Ord for dagen for våre lesere.

DET ER BRA Å BRUKE MUNN, MEN OFTE BEDRE Å KUNNE HOLDE KJEFT. Det er innsats på hjemmefronten god nok ikke å hviske i all fortrolighet "mellem oss to" om ting som kan bringe en kjede i hjemmefronten til å briste. DU SOM "VET NOE", HAR ANSVAR FOR AT DET DU VET IKKE KOMMER VIDERE, selv hvor meget du kan stole på en kamerat. Vær oppmerksom på at det alltid arbeides mot oss. Men gestapoagentene må alldri få vite noe gjennem lösmunnethet. WWW Vi stoler på deg. Vit å påskjönne det ved "ikke å vite noe".

Forøvrig bør tyskernes siste rassia i Oslo mane alle, både våre medarbeidere og våre lesere til ettertanke. Hver enkelt må spørre seg selv om han tar de forsiktighetsregler som han kan.